

Документ подписан простой электронной подписью
Информация о владельце:
ФИО: Сыров Игорь Анатольевич
Должность: Директор
Дата подписания: 30.10.2023 15:21:01
Уникальный программный ключ:
b683afe664d7e9f64175886cf9626a196149ad36

СТЕРЛИТАМАКСКИЙ ФИЛИАЛ
ФЕДЕРАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО БЮДЖЕТНОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО
УЧРЕЖДЕНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
«УФИМСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИЙ»

Факультет
Кафедра

Башкирской и тюркской филологии
Башкирской филологии

Аннотация рабочей программы дисциплины (модуля)

дисциплина

Б1.В.ДВ.02.01 Стилистика башкирского языка

часть, формируемая участниками образовательных отношений

Направление

44.03.05
код

Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)
наименование направления

Программа

Родной (башкирский) язык и литература, Иностранный язык

Форма обучения

Очная

Для поступивших на обучение в
2023 г.

Стерлитамак 2023

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине, соотнесенных с установленными в образовательной программе индикаторами достижения компетенций

Формируемая компетенция (с указанием кода)	Код и наименование индикатора достижения компетенции	Результаты обучения по дисциплине (модулю)
ПК-2. Способен выделять структурные элементы, входящие в систему познания предметной области (в соответствии с профилем и уровнем обучения), анализировать их в единстве содержания, формы и выполняемых функций	ПК-2.1. Знает структурные элементы, входящие в систему познания предметной области, выделяет и анализирует единицы различных уровней языковой системы в единстве их содержания, формы и функций, мир художественного произведения как культурно-эстетического феномена и литературных явлений в их структурном единстве и функциях.	Обучающийся должен: знать - стилистику башкирского языка, функциональную, лексическую и грамматическую стилистику; - приемы выявления проблем в области стилистики и пути их устранения; - стили речи, фонетическую стилистику, лингвистическую стилистику
	ПК-2.2. Умеет находить структурные элементы, входящие в систему познания предметной области, анализировать, синтезировать, применять системный подход в соответствии с поставленными задачами.	Обучающийся должен: Уметь - различать функциональные стили; - использовать тексты жанров разных стилей.
	ПК-2.3. Владеет навыками анализа и интерпретации литературных и языковых явлений в единстве содержания, формы и выполняемых функций.	Обучающийся должен: владеть стилистическими нормами, навыками составления текстов разных стилей и выявлять стилистические возможности частей речи.

2. Цели и место дисциплины (модуля) в структуре образовательной программы

Цели изучения дисциплины:

1. Знать стилистическую систему башкирского языка.
2. Уметь составлять тексты разных функциональных стилей.
3. Владеть стилистическими нормами башкирского языка.

Дисциплина «Стилистика башкирского языка» относится к части, формируемой участниками образовательных отношений.

Дисциплина изучается на 4 курсе в 8 семестре

3. Объем дисциплины (модуля) в зачетных единицах с указанием количества академических или астрономических часов, выделенных на контактную работу обучающихся с преподавателем (по видам учебных занятий) и на самостоятельную работу обучающихся

Общая трудоемкость (объем) дисциплины составляет 2 зач. ед., 72 акад. ч.

Объем дисциплины	Всего часов
	Очная форма обучения
Общая трудоемкость дисциплины	72
Учебных часов на контактную работу с преподавателем:	
лекций	10
практических (семинарских)	22
Учебных часов на контроль (включая часы подготовки):	
зачет	
Учебных часов на самостоятельную работу обучающихся (СР)	40

Формы контроля	Семестры
зачет	8

4. Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и видов учебных занятий

4.1. Разделы дисциплины и трудоемкость по видам учебных занятий (в академических часах)

№ п/п	Наименование раздела / темы дисциплины	Виды учебных занятий, включая самостоятельную работу обучающихся и трудоемкость (в часах)			
		Контактная работа с преподавателем			СР
		Лек	Пр/Сем	Лаб	
1	Функциональная и лексическая стилистики	6	10	0	24
1.1	Стилистика как лингвистическая наука	2	4	0	8
1.2	Функциональные стили и функциональная стилистика башкирского языка.	2	4	0	12
1.3	Лексическая стилистика.	2	2	0	4
2	Грамматическая стилистика	4	12	0	16
2.1	Морфологическая стилистика	2	6	0	4
2.2	Синтаксическая стилистика	2	4	0	4
2.3	Индивидуальный стиль	0	2	0	8
	Итого	10	22	0	40

4.2. Содержание дисциплины, структурированное по разделам (темам)

Курс лекционных занятий

№	Наименование раздела / темы дисциплины	Содержание
1	Функциональная и лексическая стилистики	
1.1	Стилистика как лингвистическая наука	Стилистика фәне. Телмәр культураһын үстөрөүзә стилистиканың тоткан роле. Стилистиканың өйрәнеү предметы, максаты һәм бурыстары. Тел ғилеменең башка бүлектәре һәм стилистика: тел ғилеме стилистикаһы, эзәбиәт ғилеме стилистикаһы, практик стилистика. Уларзың үз-ара мөнәсәбәте. Стилистик категориялар. Хәзерге башкорт теленең фонетик, орфоэпик, лексик, фразеологик, орфографик, грамматик (морфологик, синтаксик) нормалары. Башкорт теленең стилистик нормалары, уның башка нормаларға мөнәсәбәте
1.2	Функциональные стили и функциональная стилистика башкирского языка.	Башкорт теленең функциональ стилдәре(жанр стилдәре). Язма телмәр стилдәре: фәнни, рәсми эш қағыззаны, публицистик, эпистоляр (хат) стилдәр. Уларзың һөйләү телмәре стилистик айырмаһы. Стилдәрҙе классификациялау принциптары. Аралашыу процесында стилдәрҙең кулланылышы. Йәнле һөйләү телмәре стили. Уның фонетик, лексик, орфоэпик, фразеологик, грамматик үзенсәлектәре. Функциональ стилдәрҙең бер-береһенә мөнәсәбәте, окшаш һәм айырмалы яктары. Функциональ стилистик анализдың йөкмәткеһе. Тел сараларын анализлау юлдары.
1.3	Лексическая стилистика.	Һүз һәм контекст. Контекста һүзәрҙе дөрөс кулланыуҙың әһәмиәте. Һүзәрҙең бер-береһенә бәйләнә алыу мөмкинлеге һәм һәләте. Башкорт теленең лексикаһына семантик-стилистик характеристика. Тура һәм күсмә мәғәнәле һүзәрҙең стилистик үзенсәлектәре. Һүзәрҙең күп мәғәнәлелеге һәм омонимдар. Улар араһындағы мөнәсәбәт һәм стиль үзенсәлектәрен барлыкка килтерәүзәге роле. Антонимдарҙы төрлө стилдәрҙә файҙалану үзенсәлектәре. Синонимдарҙың стилистик мәғәнә үзенсәлектәре. Абсолют һәм контекстуаль синонимдар. Һүз варианттары. Төрлө стилдәрҙә уларзың кулланылышы. Лексиканың функциональ типтары: дөйөм һәм тар кулланышы һүзәр. Һүзәрҙең эмоциональ-экспрессив бизәктәре. Фразеологияның стилистик үзенсәлектәре.
2	Грамматическая стилистика	
2.1	Морфологическая стилистика	Морфологик стилистика үзенсәлектәре. Грамматик һәм стилистик категориялар. Һүзьяһалыш төрҙәрен стилистик максатта файҙалану. Конкрет һәм абстракт мәғәнәле исемдәрҙең стилистик кулланылышы. Исемдәрҙең һан категорияһы һәм уны файҙалануға хас стилистик үзенсәлектәр. Телмәрҙең тасуирилығын булдырыуға сифаттарҙың роле. Һандарҙың һөйләмде ыҡсымландырыуға роле. Алмаштарҙың синоним варианттары һәм уларзың төрлө стилдәрҙә кулланылышы. Қылымдарҙың стилистик үзенсәлектәре. Рәүеш төркөмләренә стилистик роле. Ярҙамсы һүз

		төркөмдөрөн стилистик максатта файзаланыу. Модаль һүзәрзең телмәрзәге стилистик роле, мәғәнә төсмөрзәре, кулланылыу үзенсәлектәре. Ымлыктар һәм окшатыу һүзәренең стилистик үзенсәлектәре.
2.2	Синтаксическая стилистика	Синтаксик стилистика Ябай һөйләм синтаксисының стилистик үзенсәлектәре. Синтаксик стилистиканың өйрәнәү объекты һәм бурыстары. Синтаксик синонимдар, уларзың стилистик роле. Һүзбәйләнештәрзе төрлө стилдәрзә кулланыу үзенсәлектәре. Һүзәр араһында ярашыу бәйләнеше, уны стилистик максатта файзаланыу. Кушма һөйләм синтаксисының стилистик үзенсәлектәре. Кушма һөйләмдәргә хас стилистик күренештәр: тезмә кушма һөйләмдәрзәге синонимия һәм уларзы стилистик кулланыу. Текст синтаксисының стилистик үзенсәлектәре.

Курс практических/семинарских занятий

№	Наименование раздела / темы дисциплины	Содержание
1	Функциональная и лексическая стилистики	
1.1	Стилистика как лингвистическая наука	Стилистика фәне һәм стилдәр тураһында төшөнсә. Стилистика төрзәре. Стилистика тураһында ғалимдар. Укыусыларзың язма һәм һөйләү телмәрәндәге стиль хаталары (һүзлек ярлылығы; плеоназм, тавталогия һәм алогизм күренештәре, стилистик һизгерлек үсешмәүе һ.б.). Ғ.Ғ.Сәйетбатталов хезмәттәрәндә стилистика.
1.2	Функциональные стили и функциональная стилистика башкирского языка.	Функциональ стилистика –стилистиканың бер бүлегә. Башкорт тел ғилемәндә стилдәр проблемаһы. Фәнни стиль, уның нормалары һәм үзенсәлектәре. Фәнни эштәр төрзәре. Рәсми эш кағыззаны стиле, нормалары, төрзәре. Хаттар стиле. Публицистика стиле: жанрлар төрлөлөгө, нормалары, үзенсәлектәре. Йәнле һөйләү стиле. Үзенсәлектәре, кулланылышы.
1.3	Лексическая стилистика.	Лексик стилистика. Һүз һәм уның мәғәнәһе. Һүзәргә семантик-стилистик характеристика биреү. Лексиканың стилистик катламдары һәм телмәрзәге кулланылышы. Күркәм телмәр төзөүзә лексик сараларзың: а) синонимия, антонимия һәм омонимия; б) сағыштырыу; эпитет; метафора, уның төрзәре: художестволылығын (һынлылығын) юғалтқан метафоралар, һынлы (образлы) метафоралар, индивидуаль-стилистик метафоралар; метонимия һәм синекдоха; антономасия; перифраз; оксюморон; эвфемизм; аллегория һ.б. роле. Телмәрзең эмоционаллегә һәм экспрессивлығы. Ирония, сатира. Гипербола һәм литота. Фразеологизмдарзың, идиомаларзың мәкәл һәм әйтәмдәрзең телмәрзәге роле, уларзың экспрессив-

		стилистик үзенсәлеге яғынан бүленеше.
2	Грамматическая стилистика	
2.1	Морфологическая стилистика	Рәүештәрзең телмәрзәге стилистик роле. Ярзамсы һүзәрзең кайһы бер стилистик үзенсәлектәре. Мөнәсәбәт һүзәрзең телмәрзәге стилистик роле. Ымлыктарзың һәм окшатыу һүзәрзең телмәрзәге роле.
2.2	Синтаксическая стилистика	Синтаксик стилистика һәм уның телмәрзәге роле. Синтаксик фигуралар: кабатлау, синтаксик параллелизм, антитеза. Градация. Һүзбәйләнештәрзең төзөлөшө, уларзың стилистик үзенсәлектәре. Ябай һөйләм типтары (төзөлөшө һәм мәғәнәһе буйынса) һәм уларзың телмәрзәге стилистик мөмкинсәлектәре. Һөйләмдә һүзәр тәртибе, уларзың стилистик роле. Һөйләмдең тиң киҫәктәре һәм уларзың телмәрзәге роле. Һөйләмдең айырымланған әйәрсән киҫәктәре, уларзың стилистик роле. Кушма һөйләмдәрзең төзөлөшө, уларзың стилистик үзенсәлектәре. Тезмә кушма һөйләмдәр, уларзың стилистик үзенсәлектәре. Әйәртеүле кушма һөйләмдәр, уларзың стилистик үзенсәлектәре. Катмарлы синтаксик конструкциялар, уларзың стилистик үзенсәлектәре, телмәрзәге кулланылышы. Текст һәм уның төзөлөшөнә бәйлә стилистик үзенсәлектәр.
2.3	Индивидуальный стиль	Индивидуаль стиль. Айырым шәхескә хас стилистик үзенсәлектәр: фонетик, лексик, грамматик һ.б.. Өзәби әсәргә лингвостилистик анализ һәм уның төп принциптары.